

SLANGEN EN VAKANTIES

SNAKES AND HOLIDAYS

Inleiding

Marcel van der Voort

In de paperassen die van Bert Verveen bewaard zijn gebleven, zaten onder meer kattenbelletjes voor degene die voor zijn slangen zorgde, als hij en zijn vrouw een tijdje afwezig waren. Die instructies maken duidelijk hoe serieus Bert zijn verantwoordelijkheid voor zijn huisdieren nam en hoe gemakkelijk hij het de tijdelijke verzorger wilde maken. Die laatste krijgt ook precies uitgelegd waarom bepaalde zaken op een speciale manier wel of niet moeten gebeuren, wat natuurlijk altijd prettig is. Hij voorzag elk eventueel probleem en had er een pasklare oplossing voor paraat. Deze kattenbelletjes zijn interessant genoeg om ze te boekstaven.

Dit kattenbelletje dateert weliswaar uit december 1999, maar heeft niets aan actualiteit ingeboet. Het is erg leerzaam en kan een voorbeeld zijn voor andere slangenhouders. Het laat *en passant* zien hoe deze grote wurgslangen in huize Verveen waren gehuisvest en hoe goed Bert zijn dieren had geobserveerd en er dus individuele aanwijzingen voor kon geven. Hij heeft nogal vertrouwen in de verzorger voor wie deze specifieke instructies waren bedoeld, want tijdens zijn afwezigheid zou de vrouwtjesboa wel eens kunnen bevallen en dat is een omstandigheid die buiten de gebruikelijke verzorging van eten, drinken en poep opruimen valt.

Introduction

Marcel van der Voort

Among the papers that have been preserved from Bert Verveen, a memo was included for the person who took care of his snakes when he and his wife were absent for a while. Those instructions make it clear how seriously Bert took his responsibility for his pets and how easy he wanted to make it for the temporary caretaker. The latter also explained exactly why certain things should or should not be done in a special way, which is always nice of course. He anticipated any problem and had a ready-made solution at hand. That is why we are still happy to publish it.

Although this memo dates from December 1999, it has not lost any relevance. It is very instructive and can be an example for other snake keepers. It shows *en passant* how these large constrictors were housed in the Verveen home and how well Bert had observed his animals and could therefore give individual instructions about them. He is quite confident in the caretaker for whom these specific instructions were intended, as the female boa could give birth during his absence, which is a circumstance beyond the usual care of eating, drinking and cleaning up crap.

A.A. Verveen †

Instructies

Mocht een lampje niet meer branden, dan ligt er voor elke lamp een reserve boven op het grote terrarium, in de buurt van de desbetreffende lamp (links 25W, rechts 60W).

Wanneer er uit een of beide bakjes is gedronken, dit bijvullen, want Gaea drinkt graag vier bakjes water per twee weken en ik heb twee bakjes weggehaald en (nog leeg) in de plastic terraria voor de jonge slangetjes gezet. Verder is het voldoende om twee keer per week de drinkbakjes even om te spoelen, met schoon water te vullen en de rest van het water op de varen te gieten (op de varen die in het terrarium stond – MvdV). Er komt vermoedelijk geen ontlasting of urine, want beide hebben niet gegeten.

A.A. Verveen †

Instructions

If a lamp is broken, there is a spare one for each lamp on top of the large terrarium, near the relevant lamp (left 25W, right 60W).

After drinking from one or both trays, top up, because Gaea likes to drink four trays of water every two weeks and I have removed two trays and put them (still empty) in the plastic terrariums for the young snakes. It is also sufficient to rinse the drinking trays twice a week, fill them with clean water and pour the rest of the water on the fern (on the fern that was in the terrarium – MvdV). Stool or urine will probably not appear, because both have not eaten.

The doors of the terrarium are closed with corrugated cardboard, to prevent that the young

Figuur 1. De boa waarover het in dit artikel gaat, Gaea, drinkt. / Figure 1. The boa discussed in this article, Gaea, is drinking.

Figuur 2. Gaea is getraind om op de keukentrap te eten. Let op de voorzorgsmaatregelen die Bert Verveen hanteert.
Figure 2. Gaea is trained to eat on the stepladder. Pay attention to the precautions that Bert Verveen uses.

De deuren van het terrarium zijn met ribbelkarton afgesloten, zodat eventuele jonge slange-tjes niet weg kunnen lopen. Haal deze afslui-tingen er eerst uit alvorens de deuren open te schuiven, want anders komen zij tussen twee deuren klem te zitten en zijn er lastig tussenuit te krijgen. De sleutel van het terrarium ligt op de vleugel boven het klavier.

Bevallig

Volgens sommige auteurs wordt de moeder-slang onrustig tegen die tijd, en kan soms ook bijterig zijn, tot circa één week na de baring.¹ Ik verwacht geen bijterigheid, omdat zij nog nooit heeft gebeten, maar je kunt niet weten of dat zo is (lees echter het nawoord! - MvdV). Mocht het erop lijken dat zij bijterig is, gebruik dan de

snakes would escape. Remove these barriers before sliding the doors open, otherwise they will get stuck between two doors and it will be difficult to get them out. The key to the terrarium is on the piano above the keyboard.

Giving birth

According to some authors, the mother snake becomes restless by this time, and may strike, until about one week after giving birth.¹ I do not expect that she will try to bite as she did never do this before, but you can not tell if that is true (read the Appendix, though! - MvdV). If it seems that she might strike, use the black bicycle gloves (they are on top of the terrarium) to see if that is the case. Be careful, because she might think she is being presented

¹ Met balpen heeft Bert er 'Klopt!' bijgeschreven.

¹ Bert added 'Klopt!' ('Correct') with a ballpoint pen.

zwarte fietswanten (die liggen boven op het terrarium) om te zien of dat het geval is. Maar wel voorzichtig, want misschien denkt zij dan wel dat zij voer krijgt (wat ik niet denk, omdat zij erop is getraind op de trap te worden gevoerd). Zij zal na de baring vast hongerig zijn, omdat zij vele maanden niet heeft gegeten. Bij twijfel daarom niets doen, ook niet met de jonge slangetjes en alles gewoon in het terrarium laten, want zo lang blijven wij niet weg.

Jonge slangetjes

Als zij uit het eivlies zijn gekomen, kunnen zij in het grotere plastic terrarium met het witte deksel dat links in het grote terrarium staat (wanneer de moederslang niet bijterig is). Het deksel van het plastic terrarium zit er vrij stevig op. Het bakje kan dan met water worden gevuld.

Waarschijnlijk bijten de jonge slangetjes nog niet, dit komt meestal na de eerste vervelling, twee tot vier weken na de geboorte. Zij gaan ook pas na de eerste vervelling eten. Mochten zij wél bijterig zijn, dan dringt de beet vermoedelijk niet door de huid heen, omdat de tanden relatief kort zijn. Maar gebruik anders voor de zekerheid een stel werk- of tuinhandschoenen.

Misschien is bij (sommige van) hen nog een dooierrest aanwezig, vermoedelijk gelig van kleur met duidelijke bloedvaten erop. Dit wordt in de komende weken nog in het lichaam opgenomen.²

Sommige slangetjes vertonen misschien tijdelijk (ook) een 'gezwel' onderaan, in de buurt van de staart. Als dat zo is, die slangetjes graag in het kleinere plastic terrarium met het rode deksel doen, omdat die slangetjes mannetjes zijn en ik er dan geen geslachtsbepaling op hoeft uit te voeren. Hier dan ook het bakje met water vullen.

with food (which I do not think, because she is trained to be fed on the stepladder). She must be hungry after giving birth, because she has not eaten for many months. For this reason, do not attempt anything if in doubt, not even with the young snakes and just leave everything in the terrarium, because we will not stay away that long.

Young snakes

When they have emerged from the egg membrane, they can be put in the larger plastic terrarium with the white lid that is placed on the left side in the large terrarium (if the mother snake is not biting). The lid of the plastic terrarium is quite sturdy. The tray can then be filled with water.

The young snakes probably do not bite yet, this usually occurs after the first sloughing, two to four weeks after birth. They also do not eat until after the first sloughing. If they do bite, the bite probably does not penetrate the skin, because the teeth are relatively short. Otherwise, just to be on the safe side, use a pair of work or gardening gloves.

Perhaps in (some of) them a yolk residue is still present, presumably yellowish in colour with clear blood vessels on it. This will be absorbed into the body in the coming weeks.²

Some young snakes may (also) temporarily show a 'growth' at the bottom, near the tail. If so, I like to put those snakes in the smaller plastic terrarium with the red lid, because those snakes are males and, if so, I do not have to sex them. Fill the tray with water also in that case.

Boas are ovoviviparous, therefore do not need a firm egg shell, and an egg membrane is sufficient. This can be compared to the membrane under the shell of a chicken egg. The little snakes do have a kind of egg tooth to tear this membrane apart. If they do not succeed, then

² Opnieuw een met balpen bijgeschreven opmerking: 'Blijkt niet het geval te zijn'.

² Another remark, added with a ballpoint pen: 'Proves not to be the case.'

Boa's zijn eierlevendbarend, hebben daarom geen stevige eischaal nodig, en een eivlies volstaat. Dit is te vergelijken met het vlies onder de schaal van een kippenei. De slangetjes hebben wel een soort eitand om dit vlies stuk te scheuren. Lukt ze dit niet, dan zijn het waarschijnlijk geen volwaardige slangen. Als zij niet uit het ei kunnen komen, kun je eventueel proberen het eivlies open te scheuren, maar nodig is dit niet, omdat het diertje vermoedelijk toch niet levensvatbaar is.

Omdat het om inteelt gaat, zullen er veel dode³ en niet-levensvatbare slangetjes bij zijn. De laatste sterven na één of meer dagen. Er kunnen ook mismaakte dieren bij zijn,⁴ waarvan sommige wél levensvatbaar zijn (bijvoorbeeld tweekoppige dieren, albino's, of dieren met afwijkende kleuren). En fletse kleuring met onduidelijke tekening is normaal. Die dieren krijgen bij het ouder worden de oorspronkelijke kleuren terug.

Dode slangetjes, niet bevruchte eieren en andere resten graag in een plastic zakje in de diepvries in de garage leggen (wanneer de moderslang niet bijterig is). De diepvrieskist staat links in de garage. Omdat het om weinig en dun materiaal gaat, hoeft de diepvrieskist niet op invriezen te worden gezet. Ik heb er op de bodem een plaats voor vrijgemaakt (rechts vóór). De diepvrieszakjes liggen op deze diepvrieskist.

Mochten er bijzonderheden zijn, wil je die dan noteren in het boekje dat met de bijbehorende pen boven op het terrarium ligt? Bij problemen kan je proberen ons via onze telefoon te bereiken: de gegevens liggen naast de telefoon. Ook kan je proberen een collega van mij, [5], te bereiken (tijdens de zomervakantie pas ik op de kousenbandslang Suske van zijn dochter [...]). Die heeft met slangen gewerkt en kan je misschien op weg helpen.⁶ Dierenarts voor slangen (indien nodig): zie kaart hierbinnen tussen blad 1 en 2.

³ Met balpen bijgeschreven: '1 van de 24'

⁴ Met balpen bijgeschreven: '2 van de 24'.

⁵ Hier staat de naam van de betreffende collega.

⁶ Zie *Litteratura Serpentina* 23(3): 109-123 en 25(2): 80-89.

Figuur 3. Na de maaltijd rustig verteren in het terrarium.
Figure 3. After the meal, digesting quietly in the terrarium.

they are probably not full-fledged snakes. If they cannot hatch, you can try to tear open the egg membrane, but this is not necessary, because the animal is probably not viable anyway.

Because inbreeding is present, there will be many dead³ and non-viable snakes among them. The latter die after one or more days. There may also be deformed animals,⁴ some of which are viable (for example, two-headed animals, albinos, or animals with differing colours). Pale colouring with indistinct markings is normal. Those animals regain their original colours when they get older.

Please put dead snakes, unfertilized eggs and other remains in a plastic bag in the freezer in the garage (if the mother snake is not biting). The chest-type freezer is on the left in the garage. Because the material is small and thin,

³ Entered with a ballpoint pen: '1 out of 24'.

⁴ Entered with a ballpoint pen: '2 out of 24'.

Figuur 4. Op stap / Figure 4. On a walk.

Nawoord

Marcel van der Voort

Gelukkig voor de verzorger waren Bert en zijn vrouw Nel alweer thuis, toen het boavrouwtje haar jongen wierp, en is diezelfde verzorger vermoedelijk een vervelende ervaring bespaard gebleven, want Bert zat er toch wel enigszins naast met zijn verwachting dat Gaea niet agressief zou zijn! Het boavrouwtje, dat nog nooit gebeten had, bleek uiterst prikkelbaar te zijn tijdens de baring en daarna. Bert en Nel mochten zelfs niet in de buurt van het terrarium komen. Deden ze dat wél, dan vloog ze met haar kop naar het glas toe, zodat Bert bang was dat ze zich zou verwonden. Bert dekte het hele terrarium dan ook af met lakens om haar rust te geven. Na een paar dagen heeft hij een zak over haar kop gegooid, waarna hij haar kon oppakken en in een zak doen. Vervolgens kon hij de jongen weghalen en het terrarium schoonmaken. Daarna kon hij haar terugleggen en haar weer hanteren. - Dank aan Nel Verveen voor deze aanvullende informatie.

the chest does not have to be put at freezing temperatures. I have cleared a place for it on the bottom (front right). The freezer bags are on this chest.

If there are any particulars, would you please write them down in the booklet with the accompanying pen on top of the terrarium? In case of problems, you can try to reach us via our telephone: the data are next to the telephone. You can also try to reach a colleague of mine, [?] (during the summer holidays I look after his daughter's garter snake Suske [...]). He has worked with snakes and may be able to put you on your way.⁶ Snake vet (if needed): see chart inside between sheets 1 and 2.

Comment

Marcel van der Voort

Fortunately for the caretaker, Bert and his wife Nel were already back home when the boa female gave birth to her young and the same caretaker has probably been spared an unpleasant experience because Bert was somewhat wrong in his expectation that Gaea would not be aggressive! The boa female that had never bitten before turned out to be extremely excitable during parturition and afterwards. Bert and Nel were not even allowed to get near the terrarium. If they did she flew with her head towards the glass so that Bert was afraid that she would injure herself. Bert covered the entire terrarium with sheets to give her some rest. After a few days he threw a bag over her head after which he was able to pick her up and put her in a bag. He was then able to remove the juveniles and clean the terrarium. Afterwards, he could put her back and handle her again. - Thanks to Nel Verveen for this additional information.

Translated into English by Ruud de Lang.

⁵ The name of the colleague concerned is put here.

⁶ Refer to *Litteratura Serpentina* 23(3): 109-123 and 25(2): 80-89.